

Петър Добрев

**БЪЛГАРСКАТА ИСТОРИЯ
КАТО ТЕСТ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНОСТ**

София, 2020

© Издателство „Изток-Запад“, 2020

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на автора и на издателство „Изток-Запад“.

© Петър Добрев, автор, 2020

© Деница Трифонова, оформление на корицата, 2020

ISBN 978-619-01-0700-2

ПЕТЪР ДОБРЕВ

БЪЛГАРСКАТА
ИСТОРИЯ
КАТО ТЕСТ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТНОСТ

*Посвещавам на предстоящата 110-годишнина от
рождението на баща ми Добри Добрев, който ме
научи колко важно е за един народ да пази здрава
своята държава и да не се води по чужди умове.*

СЪДЪРЖАНИЕ

Пояснителни думи.....	7

Глава 1	КАК ИСТОРИОГРАФИЯТА НАСИЛСТВЕНО БЕ ПРЕВЪРНАТА В ИСТОРИО-ГРАФИЯ.....	11

Схватките между висшия разум и низшата политика (кратък откъс от историята на БАН)	11

Глава 2	ОПИТ ЗА ПОДРЕЖДАНЕ НА БЪЛГАРСКАТА ИСТОРИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ С НЕЗАСЛУЖЕНО ПРЕНЕБРЕГНАТИТЕ АКАДЕМИЧНИ ОТКРИТИЯ.....	19

Откритията за най-древното минало на Балканските земи	19

Съдбата на най-древните балкански народи	26

Българските следи от епохата преди създаването на България ...	30

Тайните на древната българска държавност	37

Първите стъпки към създаването на България	51

Гласът на най-древните български следи.....	55

Епопеята на преселението на Аспарух	64

Най-великото творение на българите на Аспарух	66

Най-древните български следи в Европа	70

Какъв точно е бил произходът на древните българи	83

Глава 3	ЕЗИКОВИЯТ МОСТ, КОЙТО СВЪРЗВА ДНЕСНИЯ НАШ НАРОД С БЪЛГАРИТЕ НА КУБРАТ И АСПАРУХ	91

Българските следи в другите части на Европа.....	91

От кога съществува езикът, който днес говорим	99

Чудесата на познанието	111

За какво напомнят древните български светилища	119

Двете нишки в цивилизацията на ранна България	129

Най-българските основи	132

От кога съществува името България.....	139

Глава 4	НАЙ-ВАЖНИТЕ СТОЖЕРИ.	147
	Няколко последни уточнения	147
	Поглед към най-старата българска земя на света	152
	Още веднъж за най-ранните български следи в балканските земи	156
	Най-древното ехо от думата татко	159
	Най-важното историческо достояние	167
	Цивилизацията на древните българи	178
	Заклучение	185
	Списък на съкращенията	195

ПОЯСНИТЕЛНИ ДУМИ

Всеки човек строи своите представи за историята в зависимост от своя умствен багаж и своята интелигентност. Затова най-опасни за историята са случайните хрумвания, особено когато проникнат в политиката и започнат да омагьосват мисленето на различните народи. Тези хрумвания показват, че историята е не само красива, но и коварна наука. Понякога една само неточна дума може да я изкриви и да обърка представите на цял един народ за това как се е зародил на светът и кои са неговите предци. Някога Сократ се е страхувал от широкото разпространение на писмеността, защото то позволява да пропишат множество нечисти пера. В стари времена, когато с историята са се занимавали най-вече духовници, тази опасност е била по-малка. Но атеизмът, чието име всъщност значи безбожие, отприщи възможността да пропишат дори най-отявлените глупаци и това силно застраши свещените исторически истини.

Днес историята постави на огромно изпитание както интелигентността, така и съвестта на хората на перото, затова срещу нея се вършат твърде много грехове. Нечистото слово е най-опасната отрова, затова в най-стария оцелял досега в България наш ръкопис – *Енинският апостол* – стои стряскащата мисъл „Словата на нечестивците са като гангрена“ (словеса нечестивых яко гангрена сут).

Първият голям грях срещу българската история е извършен преди близо хиляда години, но не от българин, а от византиец Манасий, който описал в хиляди стихове *Всемирната история*,

но пропуснал да спомене в нея нашия народ. Забелязвайки това, цар Иван-Александър наредил да се преведе неговата нашумяла книга на старобългарски и да се впишат в полетата на страниците ѝ с червен киновар най-важните събития от българската история, за да не се скрива тя така безцеремонно от света.

Но по време на робството историческите грехове станали още повече. През XVII в. поради изолираността на Османската империя в Европа възникнал навикът да се описват земите на българите и другите поробени народи с помощта на старите римски карти, въпреки че е нелепо да се описва който и да е район на света с помощта на карти отпреди хиляда години. Но като резултат от тази волност на тогавашната наука на мястото на поробена България в учебниците се появили имената на отдавна изчезналите римски области Мизия, Тракия и Македония, без да се отбележи, че след зalezа на Рим на тяхно място е била образувана българската държава. С невероятна лекота била прекрачена цялата дълга история на България, затова не е случайно, че обучените по тези учебници политици извършиха над нашия народ твърде много волности. Първата от тях възникна още при Освобождението на България, когато от нея бяха отделени Тракия и Македония. А след време на същата основа като още по-голям абсурд се появи коминтерновската теза, че в Тракия, Мизия, Македония живеят различни народи и дори в моята родна Добруджа живее особен народ – добруджанци. Причината за тази невероятна заблуда бе в елементарното неразбиране на разликата между език и диалект, от която отпаднаха западните леви политици, но след време този съвсем банална грешка нанесе твърде много вреди на България, тъй като я прегърнаха като символ-верую и нашите собствени леви политици. Стана по ирония така, че точно онази партия, която се кълнеше, че притежава най-великото учение на света, се препъна в отдавна известния на езиковедите въпрос, че всеки народ говори на множество диалекти и колкото по-голям е броят им, толкова по-разнообразни са говорите в неговия език. За разкриването на тези корени на възникналите някога исторически парадокси покойният историк Петър Коледаров изразходва много годи-

ни, но написаната от него книга гузно се премълчаваше у нас и получи признание най-вече в чужбина¹.

Като цяло чрез тези абсурди се потвърди афоризмът на Наполеон, че откак свят светува всички призовават ума да царува, а царуват, за да поробят ума. Най-голяма сила дори през образования XX в. се оказа не изтънченият разум, а напористото политическо невежество. То показва своите рога още в епохата на европейското Просвещение и за това напомня следният трагикомичен пример. През 1752 г. френският автор Жакур поради непознаване на византийски хроники, споменаващи Старата Велика България при Кавказ, неволно сбъркал тази държава със завладяната от татарите Волжка България и поместил във френската *Енциклопедия* твърдението: **„Велика България е една област от Азиатска Татария.“** Грешката е съвсем очевидна и се равнява на повече от хиляда години, тъй като Старата Велика България е спомената при Кавказ още във II в. в арменската история, а татарите по онова време не са съществували като народ на света и се появили през XIII в. Но поради високия авторитет на Френската енциклопедия от това се зародила теорията, че българите на Кубрат са били турко-татари, които се разпространили по света, въпреки че на повърхностния Жакур се надсмивали Волтер и Монтескьо.

Като цяло чрез споменатите две големи грешки западната историография затъмни неволно силно историята на България. Но най-любопитно е, че и до днес нашите учебници преповтарят заблудата на Жакур, въпреки тя вече е разкрита от цяла редица световни учени като Ж. Дени, Ф. Алтхайм, О-М. Хелфен, Л. Базен, К. Менгес и езикът на древните българи отдавна е изваден от състава на тюркската класификация, разработена от Менгес през 1968 г. Световноизвестният ориенталист О. Прицак осъди тази заблуда с думите: „Допусната е огромна и съдбоносна грешка!“ Но без оглед на това дори в многотомната *История*

---

¹ Вж. Koledarov, P. Regional Names. In: Historical Geography of the Balkans. London – New York – San Francisco, 1977; Коледаров, П. Македония в историческата география. С., 1985. 289 с.

на България, наричана от покойния Николай Генчев шеговито „МНОГОТЪМНА“, българите на Кубрат бяха описани като жалки чергари, които се изхранвали със „**скотовъдство, лов и военен грабеж**“.

Опитите на отделни учени от БАН да коригират тези закоравели заблуди се отбиваха неспирно от задружния отпор на историческото невежество и конформизма. Но особено допринесе за това инфектирането на българското политическо мислене.

КАК ИСТОРИОГРАФИЯТА НАСИЛСТВЕНО БЕ ПРЕВЪРНАТА В ИСТОРИО-ГАФИЯ

СХВАТКИТЕ МЕЖДУ ВИСШИЯ РАЗУМ И НИЗШАТА ПОЛИТИКА (КРАТЪК ОТКЪС ОТ ИСТОРИЯТА НА БАН)

За жестока своя беда след многото неуспешни опити да освободи своите насилствено оставени под чуждо робство земи България стана арена на трагични сблъсъци между родолюбието и възникналото под влияние на политиката родогубие. На атаки в Народното събрание бе подложена през 1947 г. дори Българската академия на науките и особено нейният Устав, в който пишеше: **„Академията се грижи особено за изучаването на българските земи, на българския език, на българската история, на българския бит и стопанство“ (чл. 2 от Устава на БАН).** Колкото и да е странно, срещу това бе издигнато следното обвинение, което поради неговата абсурдност ще цитирам дословно по протокола на НС: „Господа, както виждате от прочитането на горния текст, в него навред се говори за **българска наука**, а това е най-типичен шовинистичен текст. Ние трябва дори да се срамям от това, господа. Нека вземем пример от Югославия, където всички народи живеят в братство и мир!“ (вж. Съдът над историците, с. 147, 149). Срещу това някой от опозицията викна: „Червей!“ Но от Устава на БАН бе категорично зачеркнат пасажът за българските земи. А след това се появиха и указания да се преразгледа от класови позиции историята на Паисий и да се преоцени решително ролята на Аспарух, защото **„славяните**

и без него можели да създадат България². Как щеше да се нарича тя в такъв случай, някой явно не беше се замислил.

Защото през този период нашата политика определено не издържа теста за интелигентност, пред който я постави историята и обърна гръб както на българите от насилствено откъснатите земи, така дори и на най-древните исторически достояния и изхвърли от учебниците името на Старата Велика България като шовинистично, въпреки че така са я наричали в един глас всички чужди хронисти.

В най-дълбоката основа на греха, допуснат към поробените български земи, беше неразбирането на разликата между език и диалект, характерно за жадните за власт леви политици. А причината, за да се обърне гръб дори на древните българи, беше в дълбоко проникналата във всички наши учебници заблуда, че те са древно и полудиво турко-татарско или хунско племе. Тази фикция създаде трайно пренебрежение към древните българи, което продължава дори до днес. Затова, след като дълго бяха издигани като кумир славяните, днес със същия захлас много автори се втурнаха към траките, а не към древните българи. Никой, за съжаление, не успя да осъзнае, че ахилесова пета на българската история не е някогашното подценяване на траките, а системното омаловажаване и пренебрегване на преките създатели на България – древните българи. Някога, за да се минимизира тяхната роля, бе изобретен изкуственият термин „прабългари“, с който самите те никога не са се наричали. Но смешно е, че и днес, когато се знае, че в Армения са споменати още в древността, а и в Рим – в 354 г., никой учебник не смее да ги нарече с единствено правилния термин „древни българи“, отговарящ най-точно на епохата, когато те са се появили на света.

Изпитът по интелигентност и в този случай се оказа непреодолим за нашите автори на учебници. Но най-страшното е, че от стихийно пренебрежение към нашите български предци бяха

² Вж. Павлов, Т. За марксистическа история на България. С., 1954, с. 321.

потъпкани множество ценни открития на Българската академия на науките, защото в изкривената призма на някогашната интернационална власт родолюбието изглеждаше като шовинизъм. Откритието на проф. Н. Мавродинов, директор на Археологическия институт, че върху най-красивия златен съд от съкровището в Наги Сент Миклош е изобразена символично победата на Крум над Никифор, бе осъдено като шовинистично и той бе свален от директорския пост, въпреки че върху посочената от него реликва стои типичен символ на Крум, отбелязан многократно и в неговия дворец в Плиска.

Под тъмна завеса попадна и още по-мощното откритие на проф. В. Бешевлиев – чл.-кор. на БАН, който установи преди половин век, че в останките над 100 каменни надписа на българските канове и в старите кирилски ръкописи са отбелязани общо над 40 дворцови и военни български звания и чрез това разкри, че Аспарух е довел със себе си не някакво малобройно племе, а твърде развит в държавническо отношение народ. По повод на това един немски професор констатира, че в ранна България е имало повече държавни и военни звания, отколкото дори във Франкската империя, и тези негови думи В. Бешевлиев считаше за най-голямата награда, която е получил за своя труд. Но тъй като това откритие влезе в колизия с любимата на някогашната политика фикция за малобройната „орда“ на Аспарух, книгата на В. Бешевлиев „Първобългарски надписи“ излезе първо в чужбина, а в България след 15 години и в учебниците и до днес не е отразен най-големият паметник на българската държавност, открит от него – десетките звания на Аспаруховите българи. Вместо тях навсякъде се мъдри измислената някога по погрешка титла ХАН, защото у нас учебниците продължават да се съставят по най-лесната система – **„От два-три стари учебника – един нов“**.

Силно се потули в онази епоха и единственият оцелял до днес царски ръкопис, в който най-ценното сведение гласи: **„При Анастасий (491–518) преминаха българите през Дунава и поеха първо Долната земя Охридска, а след това и цялата тази земя...“** Тези думи, написани в превода на Манасиевата хроника, на чийто първи лист е изобразен цар Иван-Александър,

подействаха някога като студен душ за нашите безотечественици от Отечественния фронт и те „тактично“ ги инкриминираха, въпреки че абсолютно същото съобщава и византийската хроника на Комес Марцелин, където пише, че в 499 г., по времето на Анастасий, българите разбили при р. Цурта четирите армии на префекта на Илирик, чието седалище по онова време е бил град Солун, и след това останали да живеят наблизко (вж. Бл. Клайнер. История на България. С., 1973, с. 36). Поражението било съкрушително, затова Марцелин го оплаква с думите „оттогава погина военната слава на Илирик“ (т.е. на най-голямата византийска провинция, чиято най-голяма военна сила е била съсредоточена в Македония). На тези думи е обърнал внимание в своята история Блазиус Клайнер още в 1761 г., отбелязвайки специално съобщението, че придошлите българи „не се върнали в своята стара земя, а останали наблизко, за да нападнат отново“. Характерно е също, че в ръкописа на цар Иван-Александър това първо преселение е наречено с думата ИСХОД, с която в Библията се нарича обикновено най-прочутото древно преселение – излизането на евреите от Египет (**„А от исхода же българом донъне 870 лет.“**), т.е. **от излизането на българите досега са изтекли 870 г.** – пише в този ръкопис. И ако се отброи от годината 1369, когато вероятно е написан този текст, срокът от 870 г., се оказва и според нашия ръкопис, че първото българско преселение е станало в 499 г., както това сочи и Комес Марцелин. Преселението на Аспарух също е описано в него като грандиозно събитие, но не е наречено с думата ИСХОД, а е описано като решаваща и окончателна победа над Византия. Чрез всичко това нашият царски ръкопис се оказва най-ценният източник за българската история. Защото дава ясен отговор на най-важния исторически въпрос – как е станало така, че на мястото на трите стари балкански области някога се е появила една обща държава с име България. Причината за това са били явно две големи преселения, при първото от които българите са разгромили войската на най-голямата византийска провинция Илирик и са си извоювали като предмостие Македония, а при второто са затвърдили своята победа, заселвайки се нашироко в балканските

земи и отвъд Дунава. Затова трябва дълбоко да се съжالياва, че пълното публикуване на този ръкопис се забави с почти половин век и акад. Иван Дуйчев успя да го осъществи едва в 1988 г. като съвместно академично издание на БАН и РАН. Ако не бяха тези задръжки, породени от политиката, трудно щяха да си пробият път две опасни илюзии, които вече цял век люшкат нашата история – македонизмът и сродните с него фантазмагории, че българите живеят тук още от допотопните времена и са идентични с древните траки. Срещу това стоят нашите стари летописи, които в един глас описват българите като голям преселнически народ и сочат, че в основата на създаването на България стоят две огромни преселения, първото от които е било сравнявано някога с идването на евреите в Обетованата земя. То се е помнело явно дълго време и във Византия и затова Василий Втори е оставил името България само на най-рано заселената от българите земя – Македония.

Със същата лекота бе посегнато някога дори на делото на Паисий и бе отменен въведеният през 1933 г. празник в негова чест, повод за който стана откриването на неговото родно място. Това откритие е било някога едно от най-изтънчените постижения на българската научна мисъл и бе направено благодарение на това, че още преди един век бяха открити и систематизирани всички особени диалектни думи в Паисиевата история, които акад. Иван Снегаров наричаше **светлинки**. По-късно към тези светлинки дойдоха на помощ и запазените в с. Кралев дол, Пернишко, живи спомени за двама братя калугери в Атон – Паисий и Лаврентий, еднакви по име с Отец Паисий и неговия брат Лаврентий. Установено беше, че откритите два вида белези – диалектните думи и народните спомени за Паисий – се пресичат само в едно място от България – споменатото пернишко село. Затова след проведената по този повод в 1931 г. тридневна сесия на БАН и Светия синод бе решено, че Паисий произхожда от с. Кралев дол и там на 27 септември (Кръстовден) от 1933 г. натаък идваха поклонници от цяла България и се събираха средства за издигането на голям негов паметник. След 1944 г. празникът бе тихомълком отменен, защото запаленият от Паисий нацио-

нален идеал не допадаше на шумно афиширания интернационализъм. А 23 години по-късно стана дори нещо още по-лошо – по височайше държавно разпореждане за родно място на Паисий бе обявен град Банско и като повод за това послужиха твърденията на един напорист авантюрист, че открил в кондиката на Хилендарския манастир да се споменава като брат на Паисий хаджи Вълчо от Банско. С лека ръка бяха пренебрегнати както откритите от акад. И. Снегаров светлинки, така дори и това, че в Банско бъдеще време се образува с частицата „КЕ“, а не с ЧЕ, както при Паисий. И макар че лъжата, която породила това своеволие, след 30 години бе разкрита, тъй като се оказа, че в Кондиката на Хилендарския манастир липсва текст за връзката с Банско, никой не се зае да отстрани допуснатото кощунство. То се оказа непоклатимо, въпреки че срещу него пише книга след книга 94-годишният вече родолюбец и добър познавач на Паисиевото дело Цанко Живков, призовавайки да се възстанови погазеното решение на Академията. Защото у нас открай време е много по-лесно да се извърши някое голямо безобразие срещу науката, отколкото то да се осъзнае и премахне.

Важно откритие направиха някога и езиковедите от БАН и по изкуствено раздухания македонски въпрос. Още преди половин век акад. Вл. Георгиев издири в старите ръкописи всички оцелели думи от езика на Александър Македонски – АЙ (коза), ГАГУЛА (чавка), АРГИПОС (орел) и др., – общо над 30 на брой. Те са един ярък фар, от който личи, че между езика на древна Македония и на сегашните нейни обитатели няма практически никаква връзка. Но дори до днес не се намери нито един учебник, който да отпечата тези думи, та да може да види всеки, който поиска, жестоката манипулация над нашите братя край Вардара.

Друг важен принос направи и най-дългогодишният български етнограф ст.н.с. Васил Маринов, който посвети живота си на разгадаването на мистификациите около произхода на гагаузите и каракачаните, прилагайки най-трудния, но най-чист научен подход – полеовото проучване на всички гагаузки села и каракачански колиби. Публикуваната от него книга показва, че гагау-

зите са потомци на асимилирани от турците български родове, повечето от които помнят своите прародители и селищата, от които са излезли. И чрез това рухна и последната опора на тюркската теория – заблудата, че преки потомци на древните българи са малобройните гагаузи.

Чрез изредените по-горе открития Българската академия на науките отдавна трасира пътя за очистването на почти всички напластени върху българската история чужди лъжи, но повечето от техните създатели си отидоха огорчени и неоценени, затова време е да бъдат извадени от незаслужената забрава.

Някога българите са написали върху списанието на Книжовното дружество мотото: „Ум царува, ум робува, ум патки пасе.“ Но са пропуснали да добавят, че този девиз може да заработи за благо на България само ако се осъзнае и друга, още по-висока максима, изказана от Рабле още в XVI в., а именно, че **„разум без съвест е проституция на душата“**. А у нас политическата проституция активно се прояви и се опита да нахлуе дори в свещения храм на науката. Учени като П. Коледаров, В. Бешевлиев и И. Дуйчев, Вл. Георгиев, В. Маринов изпълниха своя дълг и ако подредим хронологично направеното от тях, ще видим в съвсем нова светлина нашата силно изкривена от политиката история. Заедно с това заслужава да споменем и един твърде важен принос на световната наука, който позволи да се види най-важната историческа следа – това, че след рухването на Османската империя на Балканите е бил запазен един голям и все още единен в своето национално съзнание български народ, обитаващ всички поробени от турците свои области и различаващ се само по своите диалекти. Тази особеност бе установена многократно от немския полиглот акад. Густав Вайганд – член на няколко академии. Той пише, че най-важната спойка, която съединява в едно населението на всички български области, е особената и несрещана в никой друг европейски език граматична система и ядрото от специфични и единствено български думи – ХУБАВ, ЛОШ, ПЛАНИНА, БАЩА, ТАТКО, ЧИЧО, БАТЕ, КАКА и др., които се срещат само в българския език и съединяват в едно езика в България и говорите в откъснатите от нея земи.

Спирайки се на тези неповторими белези, акад. Вайганд посочи през 1892, а след това и през 1924 г., че в световното езиковедство не съществува никакво съмнение (*keine Zweifel*) относно еднаквостта на езика и в трите области на Балканите, населени от българи³. „Ще забележа – пише той, – че западните българи – македонците, се различават в говора от източните българи само по ударението, но в граматично отношение – по цяла редица признаци (прибавяне на члена, местоимението „яз“, образуването на бъдеще време, изоставянето на инфинитива и пр.) говорът им е съвсем от български тип.“ Като най-ярка и неопровержима илюстрация е старинният сравнителен речник на абат Даниел от Москополе, в който още през 1802 г. са отбелязани всички споменати общи черти⁴. Но и това твърде важно разкритие на световната наука дълго бе оставено в сянка от нашата някогашна интернационална власт и чрез това тя скри задълго и най-точния и ясен подход към описанието на българската история. Затова за нашата смачкана от политика историография най-силно важат пословиците: „Вода газим – жадни ходим“ и „Бог дава, но в кошара не вкарва“. Провидението успя да опази българския народ цели пет века във всички негови балкански земи, но чуждите манипулации и политическото невежество съсипаха не само нашата история, но и самата съдба на българския народ. Затова едва днес трябва да се опитаме да възстановим това, което е похабено, започвайки от най-древни времена. Основа за това дават най-ценните открития на БАН, които ще подредим в хронологичен вид.

³ Weigand, G. *Etnographie von Makedonien*. Berlin, 1926, p. 67.

⁴ Пак там, 68.

ОПИТ ЗА ПОДРЕЖДАНЕ НА БЪЛГАРСКАТА ИСТОРИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ С НЕЗАСЛУЖЕНО ПРЕНЕБРЕГНАТИТЕ АКАДЕМИЧНИ ОТКРИТИЯ

ОТКРИТИЯТА ЗА НАЙ-ДРЕВНОТО МИНАЛО НА БАЛКАНСКИТЕ ЗЕМИ

Ключово значение имат в това отношение откритията на българската научна школа по тракология, която проучва този проблем през целия XX в. и направи един твърде важен пробив. Установено е вече твърде надеждно, че през първото хилядолетие преди Христа Балканският полуостров е бил средище на няколко развити цивилизации и един от най-гъсто населените и развити райони на Европа. Още в V в. пр. Хр. в Балканските земи е съществувала необикновено гъста мрежа от крепости и градове, която рязко е надвишавала урбанизацията на Северна и Западна Европа (вж. картата на следващата страница). Най-интересната особеност, на която се натъкнаха траколозите от БАН, е, че всяка от различните области на север от Гърция – Тракия, Мизия и Македония, е имала своя специфична цивилизация – нещо, което дълго време е оставало скрито дори от някои видни световни траколози.

На поместената на следващата страница карта акад. Вл. Георгиев е обобщил резултатите от изследванията на редица свои видни предшественици – акад. Г. Кацаров, акад. Д. Дечев,

чал.-кор. В. Бешевлиев, и своите собствени дългогодишни проучвания, върху имената на селищата в различните райони на Балканите.

Селищната мрежа на Балканите и на север от Дунава през тракийската епоха (IV в.пр.Хр.–III в.сл.Хр.)

Сред селищата от Тракия, както личи от поместените имена, твърде често се е срещала думата ПАРА, а също думата БРИЯ, за която в старите ръкописи директно е посочено, че е означавала при траките „град“.

Разпространена е била особено в Южна Тракия и думата ДИЗА, с която са били наричани големите тракийски крепости. Акад. Вл. Георгиев установи, че имената от този тип са били разпространени някога изключително в земите на юг от Балкана, където думата ПАРА се среща в названията на 42 селища (вкл. и на главния град на бесите – БЕСАПАРА), а думите БРИЯ, ДИЗА – в имената съответно на други 17 и 11 селища. Но този детайл остава и до днес неотразен в българските учебници и поради това в тях се говори за цивилизацията на траките, без да се отчитат нейните различия от съседната мизийска и македонска цивилизация. Чрез това нашите учебници остават на нивото, на което е била световната наука в началото на двайсети век, когато цялото население на Балканите и дори на отвъддунавските земи е било причислявано към траките и не се е забелязвала все още разликата между различните древни цивилизации.

Гръбнак на всяка развита древна цивилизация са градовете и крепостите, тъй като и самото понятие „цивилизация“ произлиза от латинската дума CIVITAS (цивитас) – град. Големият брой на откритите досега тракийски градове и крепости показва категорично, че траките са били един от най-цивилизованите народи в древна Европа. Но картата показва, че характерните за траките имена на градове и крепости се срещат изключително в областта, която и до днес се нарича Тракия, вкл. и в нейната най-южна част – Беломорска Тракия.

Освен в Тракия развит градски живот е имало и в Мизия и Дакия, на север от Дунава. Но там градовете са се наричали най-вече с думата ДАВА, която са носили 42 града, от които 14 в Мизия и 28 в Дакия. От тяхното широко разпространение в тези области личи, че наред с тракийската цивилизация на Балканите е съществувала някога още една развита цивилизация, която по-

ради общата за Дакия и Мизия дума ДАВА е наречена с името дако-мизийска цивилизация.

Всяка от тези две древни балкански цивилизации е имала свой собствен облик и го е проявявала в течение на повече от хиляда години. Различавали са се и роднинските думи, характерни за траките и дако-мизийците. При траките синовете са били наричани с думите КЕНТ и ПУР, а на север от Дунава – с думата ПЕР (произхождаща, както и ПУР, от санскритския корен PUTRA – син). Тя е отбелязана в надписа на най-известния владетел на даките Децибал, който нарича себе си ПЕР СКОРИЛО (син на Скорил). Допреди един век науката не е имала почти никакви представи за древните обитатели на земите на север от Гърция, а и елинската ревност е скривала техния истински образ от света. Но днес те вече са извадени от забрава и за това най-голям принос има Българската академия на науките, в която през двайсети век израсна цяла плеяда от видни траколози в лицето на покойните академици А. Протич, Г. Кацаров, Д. Дечев, Вл. Георгиев, И. Дуриданов, Ал. Фол, а също чл.-кор. В. Бешевлиев в началото на неговата дейност и професорите Г. Михайлов, И. Венедиков, Вл. Попов и др. Техните проучвания разкриха най-древните тайни на земята, която днес обитаваме, и обогатиха не само българската, но и световната наука.

Един от най-ценните плодове на тези изследвания е съставената преди половин век карта на селищната мрежа на Балканиите в древността (с. 20), чрез която по блестящ и неопровержим начин бе възкресена тракийската цивилизация и съседната с нея дако-мизийска цивилизация. От десетките имена на големи градски центрове личи, че траките, въпреки високомерието на своите южни съседи, са имали не по-малко градове, отколкото елинските полиси. А ако се прибавят към споменатите по-горе 70 названия, съдържащи думите ПАРА, БРИЯ и ДИЗА, и двайсетте други центрове, наричани с думите СТУРА КЕЛА и ЦУРА, се оказва, че неслучайно държавата на траките-одрисис е спечелила още през V в. пр. Хр. славата, че е била най-богатото царство на Балканския полуостров.

Царството на траките по време на неговия разцвет

„От държавите в Европа между Йонийския залив и Евксинския понт това царство било най-голямо по размера на своите приходи и другите богатства – пише Тукидид. – Но по своята военна сила стояло далеч по-назад от царството на скитите.“⁵

Интензивните археологически проучвания през последния век показаха, че на Балканите най-древните цивилизации са се появили още по време на неолита. За тях напомня некрополът при Варненското езеро, където в погребението на древен вожда е намерено най-старото обработено злато в Европа, датиращо отпреди близо 7 хил. години. Техниката на обработка е изключително прецизна (вж. следващата илюстрация).

⁵ Тукидид. История. – В: Извори за историята на траките. С., БАН, 1980, с. 283.

*Най-старото обработено злато в Европа, намерено
във Варненския некропол*

Забележителни са и откритите в района на Провадия и София прастари неолитни селища с възраст около 8 хил. години, както и по-рано откритото Караново I. Това показва, че в областите, известни по-късно с имената Мизия и Тракия, първите лъчи от цивилизован живот са се появили още в неолитната епоха.

През медно-каменната епоха (халколита) районът, простиращ се от Егейско море до Карпатите, е бил най-ранната металургична област на Стария свят. Балканите по онова време изпреварват много други райони на света със своите огромни рудници, с изобилието на метални сечива и оръжия и с необикновеното майсторство на обработката на всички видове цветни метали. Разкриват се все нови и нови селища, създадени в IV и V хил.пр.Хр. и на този фон древните обитатели на Балканите изпъкват като едни от най-рано развилите се народи на Европейския континент. Причините за техния огромен културен приоритет, който с хилядолетия изпреварва създаването на елинската и римската цивилизация, тепърва ще трябва да се разкрийт и доуточнят. Възникването на техните постижения съвпада хронологически с епохата, през която в циркум-пон-

тийския басейн (земите от трите страни на Черно море) възниква индоевропейският праезик, поради което цивилизацията на траките е по същество една от най-ранните индоевропейски цивилизации.

На езиковеда Вл. Георгиев принадлежи откритието, че езикът на траките е един от най-древните индоевропейски езици. В своята схема на индоевропейските езици той го постави заедно с езика на пеласгите най-близо до общия индоевропейски праезик – майката на всички индоевропейски езици.

Откриването на индоевропейския произход на езика на траките сложи край на някогашните теории, че на север от Гърция са се говорили езици от кавказки или прединдоевропейски тип и затова е един от най-важните приноси на Българската академия на науките в световната наука. Но то показва също, че в езиково отношение траките са имали само частични допирни точки с днешните българи. От известните 20 глоси и други над 200 думи, изведени от тракийската ономастика и топонимика, само около 10% имат подобия в днешния български език. Изчезнали са, както личи от горната карта, и най-важните думи, характерни за тракийската цивилизация – споменатите десетки пъти имена на градежи – ПАРА, БРИЯ, ДИЗА, СТУРА, ЦУРА, КЕЛА. Същото е станало и с дако-мизийските названия ДАВА и САРА, а и със сродната с тях македонска дума ДЕВА (град), с която е бил наричан основаният от Филип Македонски град Пулпудева.

Подобна съдба са имали и отбелязаните в древността 20 тракийски думи, чийто превод е посочен още в стари времена, като например БОЛИНТОС и БОНАСОС (названия на дивите бикове), ЗЕЙРА (наметало), ЗЕЛАС (вино), ЗИВИТИДЕС (название на тракийските жреци), РУФОС (копие), СКАЛМИ (меч) СКАРКИ (монети) и др. Нито една от тези думи (наричани глоси) не е оцеляла до днес на Балканите⁶. Същото е станало и със стотиците лични имена, записани в древността (над 500 на брой), включително и най-красивите от тях като Зей-бурис (Божествен мъж), Зи-маркос (Божествен конник), Зи-пайвис,

⁶ Георгиев, Вл. Езикът на траките. С., 1980, гл. първа.

Зи-пас, Зи-па (всички със смисъл Дете на бога); Зи-пер, Зи-пур, Зи-пурус (Син на бога), Зи-селмос, Зи-скорис, Зи-тралис, а също Деос-пор, Деос-порис, Деса-кентис, Диза-кентис, Диза-зенис (роден от бога), Диза-пор, Диза-пис, Дису-пис, Диса-тралис, Диза-дос, Дизанос, Дисо, Дизо, Диззо, в които вместо с думата ЗИ върховният бог е наречен с имената Деос, Деса, Диза, характерни за различните диалекти на траките⁷. Не само на Балканите, но и никъде по света не се среща думата ДЕСА (бог) и подобните на нея, затова за тяхното обяснение Вл. Георгиев състави специален модел, опиращ се върху индоевропейския праезик⁸.

По аналогия с това се оказва, че в Мизия и Дакия не се среща нито едно от записаните някога десетки имена на растения, а в Македония няма нито една от отбелязаните над 30 преки думи от езика на Александър, включително и древните названия на орлите – АРГИПОС и ПАРАСОС, с които са били наричани най-храбрите древни юнаци. Чрез това безкрайното време зад нас ни напомня, че умее не само да създава, но и да руши. Затова дълбоко се заблуждават всички, които напоследък се втурнаха да твърдят, че на Балканите живеят същите стари народи, които са живеели преди хиляди години, само че наречени с нови имена. За да не залитае в тази посока, историята се е погрижила да ни покаже и как са изчезнали най-древните балкански цивилизации и добре е това също да се опише в нашите учебници.

СЪДБАТА НА НАЙ-ДРЕВНИТЕ БАЛКАНСКИ НАРОДИ

Разкриването на най-древните балкански цивилизации създаде надежден фундамент за правилното описание на предисторията на нашия народ. Възникна възможността да се сравнят езиците на най-древните балкански народи със съвременния български език и да се провери доколко те са повлияли при изграждането на нашия език и народ. Стана ясно, че траките са оказали само

⁷ Георгиев, Вл. Цит. съч., с. 73–77.

⁸ Пак там, с. 77.

частично влияние в това отношение, при това в езиково отношение влиянието е по-слабо, отколкото в генетично отношение, защото гените се запазват дори когато техните носители променят своя език.

От древните хроники отдавна е известно, че около началото на нашата ера всички стари балкански обитатели са попаднали под властта на Рим. Една след друга загиват техните държави. В Тракия станал наместник тъстът на Цезар, който предал на одрисите светилището, в което бесите почитали бог Звелтурдос, и предизвикал големи безредици, споменати в една от речите на Цицерон. Един век по-късно рухва дако-мизийското царство, което при своя изгрев принудило Рим дори да му плаща данък, но през 107 г. било съсипано до основи от Траян. Отвлечено било в робство почти половината население – 500 хил. души, а заедно с него над 300 тона злато и скъпоценности. След този погром изчезват завинаги древните балкански държави, заедно с техните собствени царски звания като БАЛИН – в Тракия, ТАРАБОСТОС в Дакия и ТАГОНАГА и СКОЙДОС в Македония. Възниква и модата да се наричат градовете с латински и гръцки имена. Древният Наисос става Наисопол. Появяват се Траянополис, Адрианополис, Аркадиополис и дори смесени гръко-латински названия като НИКОПОЛИС АД ИСТРУМ, породени от модата на римляните да демонстрират своята ученост чрез елински думи и имена. Старите балкански цивилизации угасват в прегръдката на римската цивилизация и толерирания от нея елинизъм. Затова към края на този период, продължил повече от пет века, Приск Панийски пише: „Аз познавах тракийските роби по техните окъсани дрехи и невчесани мръсни коси.“ Тези роби единствени според него знаели гръцки език, което показва, че по време на своята дълга неволя траките са попаднали под силното влияние на елинизма⁹.

Но за щастие и делата на поробителите не траят вечно. След VI в. на Балканите възниква съвършено нова историческа си-

⁹ Вж. Приск Панийский. Готская история. Част 8. – В: Вопросы древней истории. Вып. 4, 1948.

туация. Насажданото половин хилядолетие римско и елинско влияние изведнъж започва да изчезва и се променят масово дори имената на големите градове. Адрианополис става Одрин. Филипополис става Плъвдин, а по-късно Пловдив. Крепостта Трансмариска край Дунава получава името Тутракан. Августата Траяна става Боруи. В Македония градът с гръцкото име Лихнида променя името си на Охрид. Крепостта, наричана по гръцки с името Кефалония, което значи възглавница, получава две нови имена – Главиница и Балши. А недалеч от нея – в Македония и Епир (дн. Албания), се появяват селищата Канина, Канево, Канео, в чиито имена звучи новата и неизвестна преди това дума КАН. Сменят се дори имената на планините. Появяват се имената Рила и Беласица вместо Дунака и Орбелос, а Хемус получава дори цял букет от нови имена – Верегава, Маторие гори, Балкан и Стара планина, от които оцеляват до днес последните две.

Тези резки промени са отворили вратата към нова голяма епоха. А историята на цивилизациите учи, че такива масови промени настъпват, когато в някой район на света дойдат нови заселници, непознати преди това. Двойните и тройните имена, които получават градове и планини, като Балши и Главиница вместо Кефалония, а също Тутхон и Поморие вместо Анхиало, или Верегава, Балкан, Стара планина, показват, че преселниците са имали сложен състав, и това директно е посочил патриарх Георги Писидийски още в началото на VII в., пишейки, че „славянин беше се споразумял с хун, скит с българин и пак мидиец със скит“¹⁰.

С този интензивен и необикновено мощен процес на промени започва българската история на Балканите. Вековете, в които той се разгръща, съвпадат с епохата на образуването на България, а и районът, който обхваща, включва областите, които влизат в средновековната българска държава – Мизия, Тракия и Македония. Първоначално промените дори надхвърлят тези три

¹⁰ Вж. Извори. Т. VI, с. 56.

основни области и се разгръщат и в Епир (дн. Албания)¹¹, а също в Тесалия с планината Пинд, за която византийският поет Йоан Цекас пише: „А някога те (българите) живееха от Пинд почти до Константинопол.“¹²

По едно съвпадение на много места в този обширен географски периметър са се разпространили названия, съдържащи корена КАН. Той е оставил следи в новите за Мизия имена Тутракан, Балкан, а след това и името Канево и Канео в Македония и крепостта Канина в Епир (дн. Албания). Заедно с тези имена навсякъде в земите на север от Гърция са се появили и селища, съдържащи в имената новите за Балканите думи ГРАД, ГРАДИЩЕ, ГРАДЧЕ, а че те са били нови и непознати преди, личи от това, че за първи път с думата град е бил наречен завладеният от българите още в края на V в. град Сирмиум, а след това и новоизградената Плиска, за което напомня надписът ИСПОР ЦАР СЪЗДА ПЛИСКА ГРАД, издигнат до нейния вход. Друг ранен български град е изграденният на север от Дунава БЪЛГРАД, наричан от унгарците БОЛГАР ФЕФЕРВАР. Широкото разпространение на думите КАН и ГРАД след идването на българите показва, че те са донесли със себе си по същество нов вид държавност и нова цивилизация, в която вместо тракийските думи ПАРА, БРИЯ и ДИЗА главна роля е играела думата ГРАД. Тази цивилизация е останала дълго незабелязана поради навика на гърците и римляните да наричат всички чужди народи с името варвари, чрез което тя задълго остава скрита от света и цивилизацията на траките. Но за българския произход на новата цивилизация напомнят както селищата с имена Канево и Канина, така и това, че думите ГРАДИЩЕ и ГРАДЧЕ не се срещат в никой език освен българския, а същото важи и за думата ГРАДЧЕНЦЕ с нейния особен умалителен суфикс -ЧЕНЦЕ, запазен

¹¹ За това напомнят освен селищата Канево и Канина, и селищата Градището, Градец, Градче, които и до днес са запазени в областите Гора и Голо бърдо. Вж. Селищев, А. М. Славянское население в Албании. С., 1981, с. 329.

¹² Вж. Български етимологичен речник. С., БАН, т. I, с. 271.

и до днес само в българските говори – от Мизия до Македония и Епир.

Причината да не се забележи дълго българската цивилизация е и в това, че дълго време оставаше скрита ранната поява на българите в балканските земи. Тя изпъкна едва преди 40 години благодарение на едно кардинално разкритие, направено от Българската академия на науките. Но поради цеховата откъснатост на университетите от Академията остава неосъзната и неописана в нашите учебници дори досега. За да се сложи край на това изкуствено неведение, трябва да се проследят най-важните събития от предисторията на България, разкрити от нашата академична наука.

БЪЛГАРСКИТЕ СЛЕДИ ОТ ЕПОХАТА ПРЕДИ СЪЗДАВАНЕТО НА БЪЛГАРИЯ

Древните исторически следи, разгледани по-горе, показват, че езикът, който днес се говори във всички български краища, силно се различава от езиците на древните балкански обитатели. А това поражда въпроса: що за народ са били нашите български предци и защо езикът, който говорим днес, се отличава в граматично отношение от всички други европейски езици. Преди два века, когато е възникнал за първи път този въпрос, науката не е разполагала с нито един надпис на езика на българите на Аспарух и е била създадена по инерция теорията, че българите на Аспарух са били племе от тюркски произход. За това допринесла и случайната грешка на споменатия на с. 9 френски журналист, който, описвайки Старата Велика България, не забелязал гръцките хроники, които единодушно сочат, че тя се е намирала край Кавказ, и поместил във френската *Енциклопедия* произволното твърдение „Велика България е била една област в Азиатска Татария“. Чрез това българската прародина била преместена твърде надалеч, тъй като по онова време с термина Азиатска Татария европейската наука наричала не сегашната Татария край Волга, а Монголската империя на Чингис хан. Но дълго време грешката

се повтаряла на юнашко доверие в западните учебници по история, а след това прелетяла и в нашите учебници. Днес обаче вече е налице цял арсенал от старинни надписи, които позволяват да се даде точен отговор на този въпрос. Първата сигурна следа донесе един надпис на Омуртаг, в който изразът СИГОР ЕЛЕМ е наречен български израз. **„А годината е по български СИГОР ЕЛЕМ, а по гръцки 15-и ИНДИКТИОН.“**

Това хвърли светлина и върху записания в Именника на българските канове израз ШЕГОР АЛЕМ, с който е наречена годината на възцаряване на Кубрат, а също и върху множество други изрази от най-стария български летопис, ДОХСЪ ТВИРЕМ, ВЕРЕНИ АЛЕМЪ, ТЕКОУ ЧИТЕМЪ и т.н. Оказа се, че всички те произлизат със сигурност от езика на Кубрат и Аспарух и с тях са били наричани годините и месеците от календара, с който са си служили древните българи. В математическо отношение този старинен календар се оказа сходен с широко разпространените в земите на Изтока 12-годишни циклични календари, но в терминологично отношение се оказа различен от тях. Затова в съставената през 1973 г. класификация на тюркските календари френският тюрколог Л. Базен го описа като особен нетюркски календар. Чрез това за първи път бе разклатена версията, че древните българи са били част от тюрко-монголските племена, която и до днес битува в нашите учебници като тюрко-алтайска теория.

Още по-изобилен материал за произхода на древните българи дават разкритите още преди половин век от В. Бешевлиев над 40 старинни дворцови и военни звания, 30 от които се съдържат в каменните надписи, а други десет в най-старите български ръкописи. По едно съвпадение те изплуваха от мрака на вековете почти по същото време, когато бе разкрит и описан езикът на траките, но никой дълго време не се зае да ги отрази в учебниците, защото техните автори бяха задължени да описват древните българи като незначителна тюрко-монголска орда, а не като голям държавнически народ. Друг важен извод на В. Бешевлиев е, че българите от самата своя поява в Европа са били известни само със своето собствено име българи, записано

от чуждите историци най-често по гръцки маниер като ВУЛГАРЕС, а не под друго, по-старо име, затова по-долу ще приведем този важен извод във факсимиле¹³:

В ранната епоха всички писмени извори — както гръцки, така и латински, съставени след разпадането на обширната хунска империя, но преди основаването на българската държава на Балканския полуостров, познават българите като особена етническа група, различна от хуни, авари, готи и славяни. Така българите отделят от хуните Kosmas Indikopleustes (119,14 — 28: ... Οὕνοις... Βουλγάρων)¹, Ioannes Malalas (402,4: Οὕνων καὶ Βουλγάρων)², Georgios Pisides (55, 197: Σθλάβος γὰρ Οὕνων καὶ Σχούδης τῷ Βουλγάρῳ)³, Theophanes (160, 14: ἡλιθὸς Οὕνων καὶ Βουλγάρων)⁴ и Ioannes Antiocheus⁵. Всички западни писатели от същото време, като Ennodius⁶, Cassiodorus Senator⁷, Marcellinus Comes⁸, Victor Tonnennensis⁹, Jordanes¹⁰, Fredegarius¹¹ и Paulus Diaconus¹², споменават българите само с това име.

Цит. изм.: 1. Извори, I, 107; 2. Извори, III, 209; 3. Извори VI, 56; 4. П.м., 234; 5. П.м., 32.
6. Извори, VI, 299–302; 7. П.м., 306–307; 8. П.м., 313–318; 9. П.м., 370; 10. П.м., 333–337. 11. П.м., 389; 12. П.м., 410, 412–415.

След откриването на тази особеност се оказва, че името Vulgares е употребено и в най-ранната римска история на света „Liber Generartionis“ (Книга на поколенията), написана след приемането на християнството в 334 г. и включена в най-ранния римски християнски хронограф от 354 г. На тази особеност дълго не се обръщаше внимание, а тя стои в крак с извода на Бешевлиев, че нашите предци от най-стари времена са били известни със своето име българи, а не с някое друго чуждо име. В Хронографа всички древни народи се описват в съответствие с библейската традиция като потомци на праотеца Ной и на неговите синове. В първата част са споменати народите, произлизащи от най-големия син на Ной – Сим, – еламците, асирийците и халдеите, а също арменците, арабите и много други народи. А след тях са споменати и българите чрез израза „ZIEZI EX QUO VULGARES“, сочещ, че техен родоначалник е бил Зиези – син на Сим и внук на Ной. Този израз показва, че неслучайно всички стари латински източници са наричали българите само с тяхното име. Считаки ги за твърде стар библейски народ, римляните

¹³ Вж. Бешевлиев, В.. Прабългарите. Бит и култура. С., 1991, с. 1.